

ОРГАНІЗАЦІЯ МОНІТОРИНГОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою вивчення думки студентів щодо різних аспектів їхнього навчання в університеті співробітниками Центру соціологічного аудиту НТУ «Дніпровська політехніка» протягом квітня-травня 2018 р. було проведено анкетне опитування «Освітній процес очима студентів». Таке дослідження з використанням постійного однакового інструментарію проводиться вже п'ятий рік, що дає можливість відслідкувати динаміку змін настроїв студентів, виявити закономірності.

Мета соціологічного моніторингу «Освітній процес очима студентів» полягає у фіксації та відстеженні за сукупністю показників ставлення студентів до навчального процесу в університеті, аналізі динаміки таких оцінок.

Завдання дослідження:

- виявити мотивації вибору вищого навчального закладу, майбутньої спеціальності студентами університету;
- встановити рівень задоволеності студентів якістю отримуваної в університеті освіти;
- визначити ставлення студентів до різних складових навчального процесу;
- проаналізувати професійні наміри студентів.

Об'єкт дослідження – студенти денного відділення університету.

Предмет дослідження - громадська думка студентів щодо освітнього процесу в університеті.

Основний метод збору емпіричного матеріалу – вибіркове репрезентативне опитування за допомогою роздаткового анонімного анкетного опитування.

Тип вибірки – стратифікована за квотно-типовим принципом. Квоти розраховувались за ознаками факультету, курсу, статі та форми навчання (бюджетна, контрактна). Всього було опитано 238 студентів всіх факультетів першого та четвертого курсів. Похибка вибірки складає не більше 3%.

Для обробки отриманої емпіричної інформації, зібраної в процесі опитування, застосовувалась програма SPSS for Windows 17.0. Для аналізу одержаного матеріалу застосовуються методи математичної статистики, екстраполяції, моделювання, прогнозування.

До процесу проведення анкетного опитування, обробки результатів дослідження залучались студенти в рамках практичних занять з соціології.

На всіх етапах реалізації дослідження (підготовки, розробки програми, проведення польових робіт, аналітичний етап) брали участь студенти політологи першого року навчання в межах практичних занять з соціології політики.

Деякі коментарі результатів соціологічного моніторингу «Оцінка якості освіти очима студентів» (2017-2018 навчальний рік).

Головним мотивом вступу першокурсників до нашого університету залишається бажання отримати професію, яка подобається (тобто наш університет позиціонує себе як такий, що може задовольнити таку потребу). На другому місці – кваліфіковані викладачі, до речі, цей мотив підвищив свою значимість за цей рік. Третій – висока репутація університету, хоча цей мотив потроху втрачає свою актуальність. Різко знизилась позиція таких мотивів як «тут висока якість освіти», «тут можна отримати високооплачувану професію», «тут гарний контингент студентів», «можна продовжити навчання в аспірантурі, за кордоном». Також знижується значення показника – «висока репутація університету». Відчувається за останній рік результати агітаційної роботи зі школами. З останніх місць зсунувся такий мотив як «у школі, яку я закінчив, був договір з університетом».

На вибір спеціальності в першу чергу впливає наявність шансів знайти роботу (цей чинник вийшов на перше місце), престижність професії в суспільстві та хороший зарібок. Більш значимими стають поради друзів та знайомих. Знижується значимість такого чинника «вибір відбувся випадково». Більш актуальним з кожним роком стають профорієнтаційні заходи у школі. Відчутно знизилось значення такого показника: «мене приваблює в спеціальності можливість ініціативи, творчості».

Різко знизилась частка студентів, які повністю задоволені отримуваною освітою (менше 20%).

В поточному році студенти найбільше задоволені отримуваним практичним досвідом, який надає університет. Але при цьому з роками зменшується частка тих, кому не вистачає навичок професійної діяльності. Можливо це відбувається з причини, що студенти потребують практичного досвіду, але усвідомлено не за професійною діяльністю. Все менш тих, хто чітко знає, яка професія буде затребувана на ринку праці. Але все і більшій мірі приходить розуміння того, що будь який практичний досвід стане у пригоді.

Найважливішим аспектом навчального процесу залишається допомога випускникам у працевлаштуванні. Тобто слід на це звернути максимум уваги. Говорити про успішні практики працевлаштування, про відсотки працевлаштованих за фахом, не за фахом, про співпрацю університету з потенційними роботодавцями. І, обов'язково, створити бюро кар'єри. Такі бюро є привабливими у закордонних вузах. Коли студенти наші вступають до таких вузів, вони завжди цікавляться, чи працевлаштовує вуз, з якими підприємствами укладено угоду, де буде відбуватись практика. Студенти будуть обирати вузи, які максимально будуть надавати такі послуги, інформувати про такі послуги, подавати позитивні показники порівняння з іншими вузами.

Стабільно актуальним (п'ять років на 5 місці) залишається проблема доступу вільного до компютерів та інтернет ресурсів з освітньою метою. В невеликої частини студентів, особливо серед тих, хто живе в гуртожитку, є компютер.

Щороку більш актуальним стає провадження активних нетрадиційних методів навчання, вибір дисциплін для вивчення на інших факультетах. Тобто студенти не хочуть обмежуватись обраною спеціальністю. І як підтвердження – різко зростає значимість такої позиції «можливість переходу на іншу спеціальність, факультет, в інший навчальний заклад». Ми повинні бути готові, що або студенти затребують в нас такі послуги, або перейдуть до університетів, дака можливість вже буде передбачена.

Серед чинників, які б могли на думку студентів вплинути на підвищення зацікавленості навчанням з боку самих же студентів найважливішими є «можливість вибору дисциплін», «зацікавленість викладача в успіхах студентів», «оновлення змісту навчальних курсів». Причому вага перших двох чинників знижується, а оновлення змісту навчальних курсів з роками стає все більш актуальним для студентів. Парадоксально, що при видимому зменшенні навантаження навчального для студентів все більш важливішим стає зменшення обсягу навчального навантаження.

Знижується оцінка умов роботи умов в бібліотеці, як складової навчального процесу. Також четвертокурсники все нижче оцінюють взаємодію адміністрації університету зі студентами.

Різко зростає частка студентів, яка планує отримати нову спеціальність та тих, хто планує працювати за суміжною спеціальністю. Можливо вже зараз пропонувати студентам паралельно навчання на іншій спеціальності, особливо при тому, що в нас зараз відкриваються багато абсолютно нових спеціальностей.

За цими даними, за п'ять років найвищий відсоток зайнятості першокурсників, але найнижчий – зайнятості – четвертокурсників. І в основному це тимчасова, разова робота не за спеціальністю.

Найголовнішою проблемою, що непокоїть сьогоднішніх студентів є кожного року можливість підробітку і працевлаштування. На друге місце виходить відсутність стабільності, впевненості в майбутньому. Ситуація в країні студентів стає хвилювати все менше. В більшій мірі ніж раніше хвилює студентів можливість цікаво проводити дозвілля. Менше хвилюють побутові проблеми, важке матеріальне становище.